

Eduskunta Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 66/2026 vp)

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN 66/2026 vp

Vakuutuskassat ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja esittää asiantuntijalausuntonaan edustamiaan vakuutuskassoja koskien seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksessä (HE 66/2026 vp) ehdotetaan muutoksia terveydenhuoltolaikiin, sairausvakuutuslakiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin.

Esityksen mukaan Kelan nykyisin sairaankuljetuksena korvaamien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuu siirrettäisiin hyvinvointialueille. Asiakasmaksulaissa säädettäisiin jatkossa ensihoitopalvelun asiakasmaksusta sekä ensihoitopalveluun sisältyvätkä kuljetusten asiakasmaksuista. Samalla selkiytettäisiin sääntelyä, joka koskee sairaalaa sisäänkirjoitetun potilaan siirtokuljetuksia. Lisäksi asiakasmaksut sidottaisiin jatkossa hyvinvointialueiden hintaindeksiin, ja indeksitarkistukset toteutettaisiin vuosittain.

Sääntelyn selkiyttäminen ja yhdenmukaistaminen on sinänsä kannatettavaa. Esitehty muutokset johtavat kuitenkin todennäköisesti asiakasmaksujen nousuun.

Vakuutuskassat ja vaikutukset

Vakuutuskassat ry:n 110 jäsenkassasta valtaosa toimii sairauskassoina. Näissä voidaan vakuuttaa työssäkäyvien työntekijöiden ja toimihenkilöiden lisäksi myös eläkeläisiä sekä perheenjäseniä. Kassojen toiminta rahoitetaan pääosin vakuutetuilta perittävillä vakuutusmaksuilla.

Sairauskassat korvaavat vakuutetuilleen kassoja koskevaan lainsäädäntöön ja omiin sääntöihinsä perustuen sairaanhoidon ja tutkimusten kustannuksia. Korvauksia maksetaan sekä yksityisen että julkisen terveydenhuollon maksuista.

Esitetyt säädösmuutokset muuttavat vakuutuskassojen toimintaympäristöä. Muutokset heijastuvat vakuutettujen kustannuksiin ja sitä kautta kassan maksamiin korvauksiin. Siirtymisen kansaneläkeindeksistä hyvinvointialueindeksiin arvioidaan todennäköisesti kiihdyttävän asiakasmaksujen kasvua pitkällä aikavälillä.

Lisäksi asiakasmaksuihin kohdistuu muita, kehysriihessä linjattuja muutoksia, jotka eivät sisälly tähän esitykseen. Näin ollen kokonaisvaikutusten arviointi jää osittain epäselväksi.

Asiakasmaksujen muutokset aiheuttavat tarpeen tarkistaa ja päivittää kassan sääntöjä. Maksujen nousun ohella hallinnollinen työ ja kustannukset lisääntyvät. Nämä tekijät luovat painetta kassojen vakuutusmaksujen korottamiselle.

Voimaantulo ja toimeenpano

Hallituksen esityksessä 66/2026 ehdotettujen lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vaiheittain. Toivomme, että esitettyihin rakenteellisiin muutoksiin (maksujärjestelmä, rahoitusvastuu, indeksiperuste) sekä kehysriihessä linjattuihin, myöhemmin annettaviin lainsäädäntöesityksiin liittyvään viestintään panostetaan.

Pidämme tärkeänä, että

- tulevista asiakasmaksumuutoksista viestitään selkeästi ja ajoissa
- muutosten kokonaisuus on ennakoitavissa ja
- voimaantuloaikataulu mahdollistaa hallitun toimeenpanon sekä eri toimeenpanijatahojen että kansalaisten näkökulmasta.

Vakuutuskassojen näkökulmasta on välttämätöntä saada riittävän ajoissa selkeä tieto muutosten lopullisesta sisällöstä ja aikataulusta, jotta taloudellisiin vaikutuksiin voidaan varautua ja tarvittavat sääntömuutokset pystytään toteuttamaan hallitusti.

Helsingissä 19.5.2026

VAKUUTUSKASSAT RY

Sari Kajaani
Toiminnanjohtaja